

УКРАЇНА

(19) UA (11) 23176 (13) U
(51) МПК (2006)
A61K 31/00МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ АНТИОКСИДАНТНОЇ ДІЇ ЕПІТАЛОНУ ПРИ СТРЕСІ У ЛАБОРАТОРНИХ ТВАРИН

1

(21) u200613568
(22) 21.12.2006
(24) 10.05.2007
(46) 10.05.2007, Бюл. № 6, 2007 р.
(72) Пішак Василь Павлович, Гуралюк Валентин
Миколайович, Висоцька Віолета Георгіївна, Булик

2

Роман Євгенович, Магальяс Віктор Миколайович
(73) Магальяс Віктор Миколайович
(57) Спосіб антиоксидантної дії епіталону при
стресі у лабораторних тварин, що здійснюється
шляхом уведення тваринам внутрішньом'язово 0,5
мг/кг маси тіла епіталону, 2 рази на добу.

Корисна модель відноситься до галузі медицини, а саме до патологічної фізіології і може бути використана у науково-практичній діяльності та виконанні науково-дослідних робіт.

Епіталон - сприяє нормалізації функцій підкоркових утворень головного мозку, володіє вираженою антиоксидантною дією, підвищує стійкість організму до стресорної дії, сприяє збільшенню середньої тривалості життя і репродуктивного періоду. Епіталон рекомендується для вивчення при гормонозалежних пухлинах, безплідді, а також при стресових діях і старінні.

Вперше в світовій медичній практиці розроблено і використовується нова медична технологія (біорегулювальна терапія) для встановлення і збереження основних функцій органів і тканин організму в межах генетично детермінованого строку життя людини (100-110 років).

Розроблений спосіб комплексної профілактики (вікової) патології, уповільнюючи процеси старіння і збільшення середньої тривалості життя до верхнього видової межі, обумовлений вживанням пептидних біорегуляторів.

Підсумки 25-літнього дослідження клінічного вивчення пептидних біорегуляторів дозволили виділити декілька основних аспектів їх застосування в геронтології:

Перший - геропротекторний - зв'язаний з рішенням головної задачі геронтології зменшення темпу старіння і збільшення тривалості життя, особливо працездатного періоду.

Ефективність пептидних біорегуляторів переконливо доказано в експериментах. Тривале уведення препаратів за спеціальною схемою мишам, щурам і дрозофілам дозволило збільшити середню тривалість життя тварин в середньому на 20-

40% і досягти максимального видової межі.

Другий - використання пептидних біорегуляторів в практично здорових людей з ціллю профілактики вікових інволюційних змін, формуючих умови для розвитку патології.

Третій - використання пептидних біорегуляторів з лікувальною і реабілітаційною ціллю при різних захворюваннях і патологічних станах у старчих осіб.

Використання лікарських препаратів на основі пептидних біорегуляторів і їх синтетичних аналогів відкриває нові можливості в профілактиці і лікуванні вікових захворювань, а саме:

1. Профілактика і лікування вікових патологій
2. Лікування захворювань органа зору
3. Лікування захворювань нервової системи
4. Корекція гормональних порушень
5. Лікування та профілактика захворювань се- чо-статевої системи
6. Профілактика лікування вікових змін шкіри (геронтокосметологія)

Синтетично короткі пептиди - епіталон

Епіталон стимулює утворення мелатоніну. Російські вчені встановили, що при старінні в крові у людини і тварин знижується роль в контролі біологічних ритмів, а також впливає на діяльність ендокринної, нервової та імунної систем. Використовувати сам мелатонін, щоб можна було призупинити старіння. Але при цьому можливі пухлини. Тому вчені вирішили знайти речовину, яку стимулювало б утворення мелатоніну і було б безпечним для людини. Мелатонін синтезується у шишкоподібній залозі головного мозку і там виробляються і короткі білки, які регулюють цей синтез. Вчені створили штучний білковий препарат епіталон і випробували його на самках маках резусів. При цьому конче-

(19) UA (11) 23176 (13) U

нтрація мелатоніну у старих макак зростає більш чим в три рази. А в молодих мавп, в яких з синтезом гормону все в нормі, епіталон дії не мав.

Здорова ендокринна система сама себе регулює і дестабілізувати її не треба.

Уведення епіталону встановило в нормі старих і кількість кортизону, який впливає на обмін речовин, імунітет, тонус скелетної мускулатури, кровообіг і виведення надлишків води з організму. На думку дослідників, за допомогою епіталона можна буде коректувати гормональний дисбаланс, який формується при старінні, і нормалізувати функцію життєво важливих органів.

На теперішній час певного значення набуває вплив тривалості світлового дня на поведінку, стан здоров'я і працездатність людини, оскільки зміна дня і ночі є одним з найважливіших регуляторів фізіологічних реакцій організму. Пусковим механізмом цього процесу є синтез у темний період доби мелатоніну - індольного гормону шишкоподібної залози. Як відомо, саме цей гормон забезпечує підтримання та регуляцію циркадіанних ритмів органів і систем організму [1, 5]. Однак, у шишкоподібній залозі синтезуються речовини і пептидні природи, які мають схожий з мелатоніном вплив на фізіологічні реакції організму. Такими ж властивостями володіє їх синтетичний аналог - епіталон [2, 4, 5]. При зміні режиму освітлення відбувається порушення біоритмів з розвитком різних патологічних станів, а згодом і виникненням захворювань [3, 9].

Порушення циркадіанних ритмів може виникати при перебуванні організму в умовах постійного освітлення і проявляться явищами десинхронозу. Інтенсивне освітлення призводить не тільки до порушення біоритмів організму внаслідок пригнічення синтезу мелатоніну, а й виступає потужним стресовим фактором, запускає активацію стрес-реалізуючих систем організму [6, 9].

Першими на дію стресового чинника реагують надниркові залози, гормони яких мають чіткий добовий ритм секреції, що втрачається при перебуванні тварин в умовах постійного освітлення [7, 9]. Тому, актуальним є вивчення впливу епіталону саме на цю ендокринну залозу, яка є провідною ланкою системи стрес-реалізації.

Дослідити вплив епіталону на функціональну характеристику мозкової речовини надниркових залоз на фоні порушеного циркадіанного ритму.

Експерименти виконано на 72 білих нелінійних щурах-самцях масою 150-200г. Тварин поділено на 3 групи в залежності від умов експерименту: 1) контрольна група, яку утримували за умов звичайного світлового режиму (12.00С:12.00Т); 2) тварини з гіпофункцією шишкоподібної залози; 3) тварини з гіпофункцією шишкоподібної залози, яким вводили епіталон. Для моделювання стану десинхронозу тваринам пригнічували функцію шишкоподібної залози шляхом утримання щурів впродовж 7 діб при інтенсивному освітленні (24.00С:00Т). За даними літератури, освітлення інтенсивністю 1500-2000 люкс майже повністю гальмує синтез мелатоніну в шишкоподібній залозі, що призводить до порушення ритмів функціонування органів і систем організму. Для виявлення

циркадіанної динаміки активності мозкової речовини надниркових залоз, досліди проводили з 6-годинними інтервалами (о 08.00, 14.00, 20.00 та 02.00 год.). Третій групі тварин під час перебування при повному освітленні вводили епіталон два рази на добу з розрахунку 0,5мкг на щура. Декалітацію тварин проводили з дотриманням правил Європейської конвенції по захисту тварин (Страсбург, 1986). Концентрацію адреналіну та норадреналіну (див. табл.) в плазмі крові визначали імуноферментним методом з використанням набору реактивів ELISA Cat Combі фірми 1BL, Hamburg.

Встановлено, що мозковій речовині надниркових залоз властивий виражений добовий ритм функціональної активності. Так, пік секреції як адреналіну, так і норадреналіну, припадає на денні години доби (16,54 і 55,83нмоль/л відповідно) (див. Фіг.1.). Батифаза концентрації цих гормонів у плазмі крові спостерігається в 02.00 год, що, за даними літератури, співпадає з піком концентрації мелатоніну в крові [3, 8].

Утримання тварин при постійному освітленні призводить до втрати добового ритму активності надниркових залоз (див. Фіг.3). Так, рівень адреналіну о 14.00 год. складає 18,01нмоль/л, о 02.00 год. - 17,45нмоль/л. Щодо концентрації норадреналіну, його рівень підвищувався в усіх групах порівняно з контролем з втратою циркадіанного ритму секреції, який властивий контрольній групі. Підвищення концентрації катехоламінів у дослідних групах та втрата ритміки секреції свідчить про те, що постійне освітлення призводить не тільки до десинхронозу й втрати добового ритму функціональної активності, а і виступає як сильний стресовий чинник. Виникнення десинхронозу пов'язане з пригнічувальним впливом постійного освітлення на шишкоподібну залозу що спричиняє її гіпофункцію. Це в свою чергу призводить до втрати ритмо-регулювальних впливів цієї залози на органи і тканини.

Група тварин, якій вводили епіталон характеризувалася нижчим умістом катехоламінів у крові порівняно з тими тваринами, які не отримували препарат. Спостерігалася тенденція до відновлення білядобового ритму синтезу та секреції цих гормонів. Так, показники рівня адреналіну в плазмі крові о 14.00 год. та 02.00 год. склали 16,92 і 12,68нмоль/л відповідно, які вірогідно не відрізнялися від таких у контрольних тварин (див. Фіг.2). Подібну зміну динаміки цих показників спостерігали і щодо норадреналіну, оскільки введення тваринам епіталону призводило до зниження концентрації та відновлення циркадіанної динаміки секреції цього гормону (див. Фіг.3).

Висновки

1. Мозковій речовині надниркових залоз властиві циркадіанні ритми функціональної активності.

2. Постійне освітлення викликає стрес-зумовлене підвищення рівня катехоламінів, та призводить до гіпофункції шишкоподібної залози, результатом чого є втрата наднирковими залозами циркадіанних ритмів активності і виникнення десинхронозу.

3. Уведення епіталону тваринам нормалізує добовий ритм активності мозкової речовини над-

ниркових залоз.

Література:

1. Пішак В.П. Шишкоподібне тіло і біохімічні основи адаптації. - Чернівці: Медакадемія, 2003. - 152 с

2. Зезюлин П.Н. Геропротекторное действие эпیتالона на эндокринную и иммунную системы крыс // Автореф. дисс канд. мед. наук: 14.00.53. - СПб., 2003. - 19 с.

3. Комаров Ф.И., Рапопорт СИ. Хронобиология и хрономедицина. М.: Триада-Х, 2000. - 488 с.

4. Коркушко О.В., Бутенко Г.М., Лабунец И.Ф. и др. Коррекция пептидами эпифиза нарушений суточных биоритмов секреции мелатонина и тимического сывороточного фактора у практически здоровых людей пожилого возраста // Пробл. старения и долголетия. - 2006. - Т. 15, №1. - С.23-35.

5. Хавинсон В.Х., Анисимов В.Н. Пептидные биорегуляторы и старение. - СПб.: Наука, 2003. -

223 с.

6. Хлусов И.А., Фомина Т.Н., Дыгай А.М. и др. Реакция медуллярного вещества надпочечников на действие экстремальных факторов различной природы // Бюлл. эксперим. биол. и мед. - 1997. - Т.123, №3. - С. 293-295.

7. Pierpaoli W., Bulian D., Dall'Ara A. et al. Circadian melatonin and young-to-old pineal-grafting postpone aging and maintain juvenile condition of reproductive functions in mice and rats // Exp. Gerontol. - 1997. - Vol.32, №4/5. - P. 587-602.

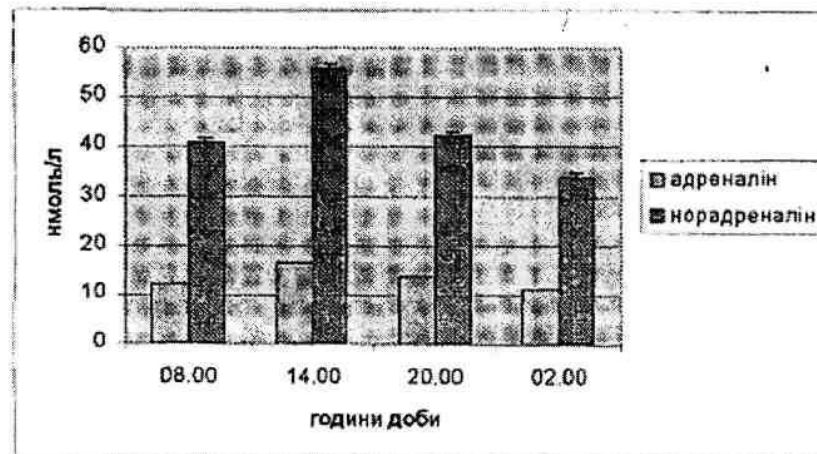
8. Touitou Y. Human aging and melatonin. Clinical relevance // Exp. Gerontol. - 2001. - Vol.89, №1. - P. 103-107.

9. Vera L.M., Lopez-Olmeda J.F., Bayarri M.J., et al. Influence of light intensity on plasma melatonin and locomotor activity rhythms in tench // Chronobiol. Int. - 2005. - Vol. 22, №1. - P. 67-78.

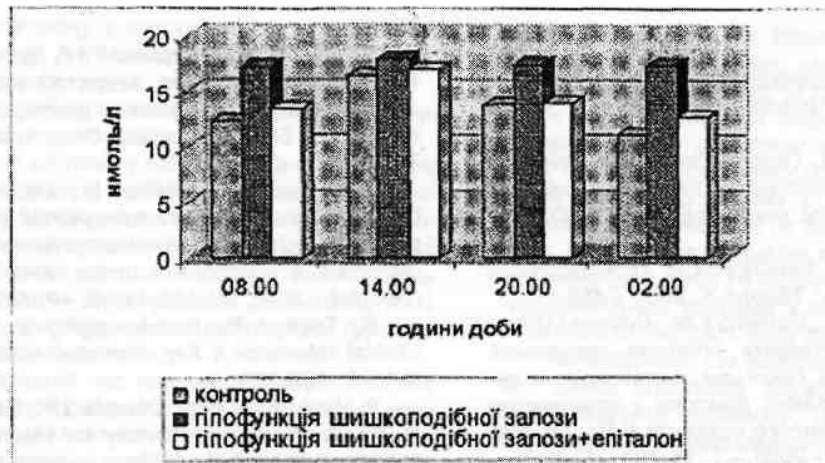
Таблица

Вміст адреналіну та норадреналіну в організмі щурів

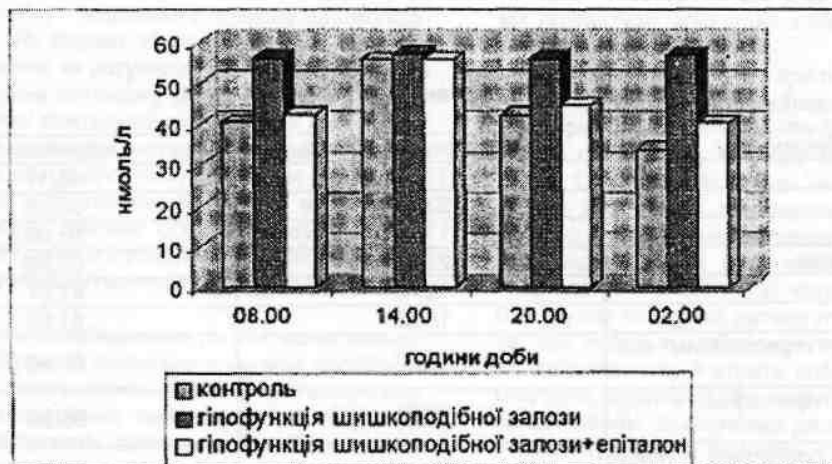
Умови експерименту	Вміст адреналіну, нмоль/л	Вміст норадреналіну, нмоль/л
Контрольні тварини	13,42	43,17
Стресовані тварини	23,46	66,83
Гіпофункція ШЗ	17,29	56,08
Гіпофункція ШЗ + стрес	28,39	82,85
Гіперфункція ШЗ	12,66	41,57
Гіперфункція ШЗ + стрес	16,96	51,65
Введення епіталону стресованим тваринам	16,23	69,46
Введення епіталону при стресі + гіпофункція ШЗ	21,50	68,50
Введення епіталону при стресі + гіперфункція ШЗ	17,68	53,69

Фіг.1

Фіг.2

Фіг.3